

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 12.8.2011
SEK(2011) 986 v konečném znění

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

Souhrn posouzení dopadů

Průvodní dokument k

návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady,

kterým se stanoví víceletý plán pro populaci lososa žijící v Baltském moři a rybolov této populace

Tato zpráva zavazuje pouze útvary Komise, které se podílely na její přípravě, a v žádném případě nepředjímá konečnou podobu rozhodnutí, které Komise přijme.

{KOM(2011) 470 v konečném znění}
{SEK(2011) 987 v konečném znění}

ÚVOD

Posouzení dopadu se zabývá návrhem, který stanoví dlouhodobé cíle řízení a prováděcí postupy pro populace lososa obecného žijící v Baltském moři (*Salmo salar*, L.). Losos patří mezi anadromní druhy ryb, jejichž mladí a dospělí jedinci žijí v moři, ale v období tření a ve fázi strdlíc žijí tyto druhy v řekách. V oblasti Baltského moře se v současnosti vyskytují samovolně udržitelné populace asi ve 30 řekách.

Od roku 1997 existoval akční plán pro lososy v Baltském moři, vypracovaný Mezinárodní komisí pro rybolov v Baltském moři (IBSFC), který si kladl za cíl obnovit populace volně žijícího lososa v baltických řekách, zachovat genetickou rozmanitost populací, obnovit populace lososa v řekách s potenciálem pro výskyt lososa a udržet co nejvyšší úroveň rybolovu prostřednictvím odlovů zaměřených na uměle odchované lososy¹. Od roku 2005, kdy IBSFC přestala existovat a akční plán pro lososy se teoreticky stal zastaralým, řídí Evropské společenství mořský rybolov lososa každoročním stanovováním celkových přípustných odlovů v kombinaci s technickými opatřeními, jako jsou období hájení a minimální velikost při vykládce. Nicméně vědecká doporučení i nadále vycházejí z cílů stanovených akčním plánem pro lososy a některé členské státy i nadále používají opatření k naplnění cílů tohoto akčního plánu i cílů uvedených ve směrnici o stanovištích² a rámcové směrnici o vodě³. Některé cíle pro populace lososa žijící v Baltském moři jsou také odsouhlaseny Komisí na ochranu baltského mořského prostředí (HELCOM) a jsou obsaženy v jejím akčním plánu pro region Baltské moře⁴. Tato iniciativa ovlivní životy přibližně 400 komerčních rybářů aktivně zaměřených na rybolov lososa a alespoň 40 000 rekreačních rybářů lovících lososa v baltických řekách a v Baltském moři.

VYMEZENÍ PROBLÉMU

Existují některé základní problémy, kterými je pro úspěšné řízení populace lososa žijící v Baltském moři nutné se zabývat:

Některé populace volně žijícího lososa jsou stále mimo bezpečné biologické limity (viz stav populace). Tato situace má částečně přirozené příčiny nebo je způsobena nepříznivými podmínkami v řekách, které touto iniciativou nelze zcela vyřešit. Avšak v některých oblastech mořského rybolovu stále existují obavy ohledně jeho dopadu na oslabené populace ryb a bez nového systému řízení nedojde k odsouhlasení dlouhodobých cílů pro každoroční stanovování rybolovných práv s cílem nepřijímat rozhodnutí *ad hoc*.

Umělý odchov a vysazování baltského lososa je v daném regionu velmi rozšířenou činností, přičemž počet uměle odchovaných strdlíc je dvakrát vyšší než počet strdlíc volně žijících jedinců každoročně opouštějících baltické řeky. Existuje riziko, že tyto uměle odchované lososi by mohli negativně ovlivnit genetickou rozmanitost volně žijících populací lososa. Ochrana genetické rozmanitosti, která by zajistila odolnost vůči různým externím hrozbám populace, je prioritou.

¹ http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/governance/consultations/baltic_salmon/action_plan_en.pdf.

² Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky.

⁴ Přijatý dne 15. listopadu 2007 v polském Krakově na mimořádném zasedání ministrů organizovaném Komisí na ochranu baltského mořského prostředí: http://www.helcom.fi/BSAP/en_GB/intro/.

Rybolov se potýká s nedostatkem volně žijícího lososa a kapacita produkce populace není dostatečně využívána.

Populace lososa žijící v Baltském moři zahrnuje mnoho odlišných populací žijících v řekách, které migrují do hlavní pánve a lze je nalézt ve vodách všech členských států ležících na pobřeží Baltského moře. Opatření přijatá členskými státy samostatně tudíž dostatečně nezaručí udržitelné využívání dané populace a je nutné přijmout opatření na úrovni Společenství v souladu se základním nařízením⁵, které upravuje plány řízení rybolovu využívající populace v rámci bezpečných biologických limitů a mimo rámec těchto limitů. Návrh by spadl do výlučné pravomoci Společenství a neuplatnila by se tedy obecná zásada subsidiarity.

CÍLE

Účelem návrhu je stanovit cíle a postupy, avšak v maximální možné míře ponechat provádění na členských státech. Obecným cílem plánu je zajistit, aby stav z hlediska ochrany celé baltské populace, tj. všech populací, byl příznivý a přesahoval bezpečné biologické limity, čímž zaručí udržitelné využívání zdroje. Plán by měl také přispět k naplnění plánu provádění odsouhlaseném na Světovém summitu o udržitelném rozvoji v Johannesburgu konaném v roce 2002⁶ a měl by tudíž vycházet z ekosystémového přístupu k řízení rybolovu⁷ a být navržen tak, aby dotčené populace byly využívány v souladu s maximálním udržitelným výnosem^{8, 9}. Ve snaze naplnit cíle musí členské státy mimo jiné dodržovat příslušná ustanovení právních předpisů Společenství v oblasti životního prostředí (směrnice o stanovištích, rámcová směrnice o vodě a rámcová směrnice o strategii pro mořské prostředí).

Konkrétními cíli iniciativy jsou:

- a) přispění k příznivému stavu z hlediska ochrany populace lososa žijící v Baltském moři a zajištění využívání volně žijících říčních populací lososa v moři v rámci bezpečných biologických limitů a v souladu s maximálním udržitelným výnosem,
- b) přispění k ochraně genetické rozmanitosti populace lososa žijící v Baltském moři,
- c) zajištění, aby komerční i rekreační rybáři lovící v Baltském moři a jeho řekách mohli využívat populace lososa žijící v Baltském moři udržitelným způsobem.

⁵ Nařízení Rady (ES) č. 2371/2002 ze dne 20. prosince 2002 o zachování a udržitelném využívání rybolovných zdrojů v rámci společné rybářské politiky.

⁶ Johannesburgský prováděcí plán: www.un.org/esa/sustdev/documents/WSSD_POI_PD/English/POIToc.htm.

⁷ SEK(2001) 1696: Pracovní dokument útvarů Komise „Ekosystémový přístup k řízení rybolovu (EAFM): možnosti a priority mezinárodní spolupráce“.

⁸ KOM(2006) 360: Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu „Provádění udržitelnosti v rybolovu EU pomocí maximálního udržitelného výnosu“.

⁹ SEK(2006) 868: Pracovní dokument útvarů Komise provázející sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu „Provádění udržitelnosti v rybolovu EU pomocí maximálního udržitelného výnosu“ – Technická východiska sdělení Komise „Provádění udržitelnosti v rybolovu EU pomocí maximálního udržitelného výnosu: strategie pro růst a zaměstnanost“.

MOŽNOSTI POLITIKY

1.1. Představení a analýza hlavních možností

Tři možnosti politiky, které byly zváženy pro řízení populace lososa žijící v Baltském moři ve snaze dosáhnout cílů, jsou následující:

Možnost č. 1 - žádný plán řízení na úrovni EU

První možností je zachování současného systému řízení, který zahrnuje prvky již pro region Baltského moře zavedené, mezi něž patří:

každoročně stanovované celkové přípustné mořské odlovy pro dvě oblasti, technická opatření pro rybolov v moři zahrnující letní období hájení pro rybolov na volném moři a minimální velikost při vykládce, opatření dobrovolně přijatá členskými státy a provádění právních rámců týkajících se životního prostředí, u nichž se očekává dopad na populace lososa žijící v Baltském moři (období hájení a uzavřené oblasti, programy nastřihávání ploutví, zlepšení kvality stanovišť či vody, přímé vysazování atd.).

1.1.1. Možnost č. 2 - plán řízení pro oblast moře

Druhá možnost odpovídá standardnímu víceletému plánu řízení v souladu se základním nařízením⁵. Tato možnost by zahrнула opatření členských států zmíněná v možnosti č. 1, ale byla by rozšířena o prvky řízení mořského rybolovu lososa, jako jsou:

víceletý systém kontroly odlovu, včetně referenčních bodů pro zachování a pravidel kontroly odlovu pro stanovení celkových přípustných odlovů, technická opatření (stávající a/nebo nová), výzkum.

1.1.2. Možnost č. 3 - integrovaný plán řízení

Možnost č. 3 je v mnoha ohledech pokračováním akčního plánu pro lososy a tudíž zahrnuje opatření pro řízení populací lososa žijících v moři i některá opatření pro řízení populací žijících v řekách. Tato možnost zahrnuje opatření pro řízení popsaná v možnosti č. 2 a dále možná dodatečná opatření, která jsou následující:

definování referenčních bodů pro zachování daného druhu vzhledem k jeho celému životnímu cyklu, systém kontroly odlovu vzhledem k vyrovnávacímu vypouštění uměle odchovaných populací lososa, program přímého vysazování populací do řek, v nichž populace lososa vyhynuly, jako opatření pro zachování zdrojů, pokyny pro vysazování lososa.

V tabulce 1 jsou shrnuty výsledky předběžné analýzy tří navrhovaných možností z hlediska jejich dopadu na hospodářství, společnost a životní prostředí. Je zde obsaženo i shrnutí pravděpodobného dopadu těchto tří odlišných možností na dosažení konkrétních cílů a související závěry.

	Možnost č. 1 — žádný plán řízení na úrovni EU	Možnost č. 2 — plán řízení pro oblast moře	Možnost č. 3 — integrovaný plán řízení
Dopad na hospodářství	* Celkově nízké hospodářské zisky, jelikož nelze dosáhnout úplného produkčního potenciálu	* Pravidla kontroly odlovu umožňují předvídatelnost a zvyšují zisky * Celkově nízké hospodářské zisky, jelikož nelze dosáhnout úplného produkčního potenciálu	* Pravidla kontroly odlovu umožňují předvídatelnost a zvyšují zisky * Rozvoj úplného potenciálu populací volně žijících v řekách přináší vyšší výnosnost komerčního i rekreačního rybolovu
Dopad na společnost	* Nebezpečí trvalé nedůvěry mezi různými skupinami uživatelů		* Užší koordinace mezi prováděním politik pro oblast rybolovu a ochrany životního prostředí * Pevné odhodlání členských států a zúčastněných stran pokračovat v úsilí, na jehož začátku stál akční plán pro lososy
Dopad na životní prostředí	* Genetické riziko pro populaci, neboť nezahrnuje uměle odchované populace a vysazování ryb * Nejsou řešeny určité oblasti, jako jsou např. onemocnění	* Genetické riziko pro populaci, neboť nezahrnuje uměle odchované populace a vysazování ryb	* Společné odsouhlasené cíle a referenční body pro zachování lososa v průběhu celého životního cyklu * Společně s právními rámci pro ochranu životního prostředí by bylo možné řešit všechny oblasti a hrozby populacím lososa, což by následně vedlo k silnějším populacím lososa v řekách a zachování genetické rozmanitosti
Přispění k příznivému stavu z hlediska ochrany populace lososa žijící v Baltském moři a zajištění využívání volně žijících říčních populací lososa v moři v rámci bezpečných biologických limitů a v souladu s maximálním udržitelným výnosem	+/-	+	+
Přispění k ochraně genetické rozmanitosti populace lososa žijící v Baltském moři	+/-	+/-	+

Zajištění, aby komerční i rekreační rybáři lovíci v Baltském moři a jeho řekách mohli využívat populace lososa žijící v Baltském moři udržitelným způsobem	+/-	+	+
Závěr	Vyřazená	Vyřazená	Zvolená

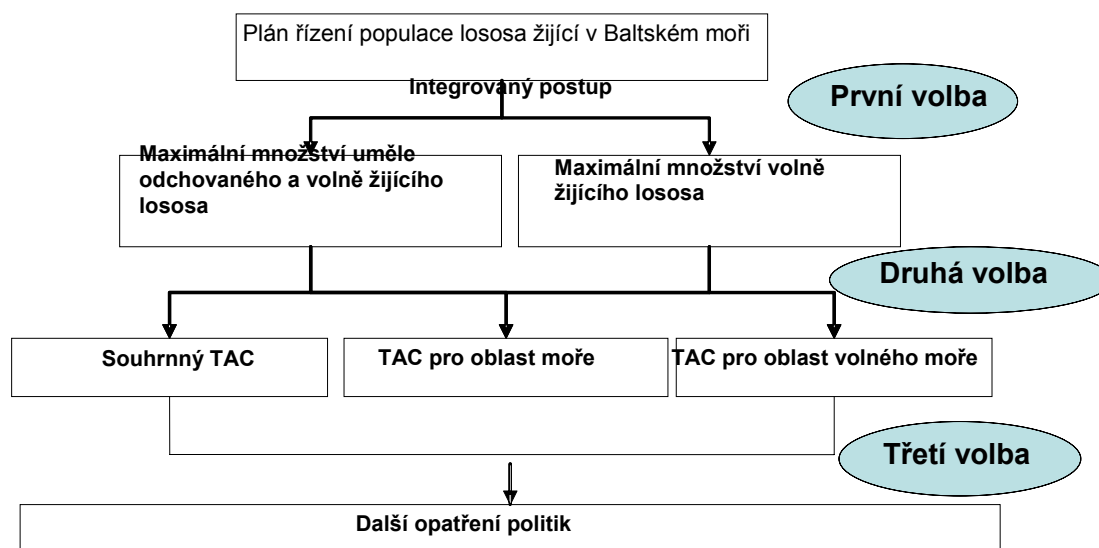
Tabulka 1: Dopad tří různých možností politiky na hospodářství, společnost a životní prostředí a pravděpodobné budoucí působení těchto tří možností na konkrétní cíle a související závěry
 +/- = žádná nebo pomalá změna; + = cíle bude pravděpodobně dosaženo; - = cíle pravděpodobně nebude dosaženo

Na základě analýzy dopadu a pravděpodobnosti dosažení cílů byly možnost č. 1 a možnost č. 2 vyřazeny.

1.2. Představení dílčích možností

U možnosti č. 3 — integrovaný plán řízení — je třeba učinit tři klíčové volby s cílem identifikovat vhodné dílčí možnosti a řešit tak všechny faktory, které populace lososa podporují, a jejich hrozby (viz obrázek 1).

- 1) První volba se týká vyrovnávacího vypouštění lososa a otázky, zda by tato činnost měla být postupně ukončena.
- 2) U druhé volby je nutné se rozhodnout, který systém kontroly odlovu, a zejména který systém celkových přípustných odlovů, se bude používat:
 - souhrnný celkový přípustný odlov (TAC), který by zahrnul všechny úlovky, tedy i úlovky z řek,
 - celkový přípustný odlov pro oblast moře,
 - celkový přípustný odlov pro komerční úlovky na volném moři 4 až 12 námořních mil (nm) od základní linie.
- 3) Třetí volba se týká všech dalších opatření politik, která by mohla být součástí integrovaného plánu řízení.

Obrázek 1: Schéma znázorňující tři volby, které je třeba učinit k identifikaci dílčí možnosti, prostřednictvím níž dojde s největší pravděpodobností k dosažení cílů plánu

ANALÝZA DOPADŮ

1.2.1. *Analýza pravděpodobného dopadu u různých možností sestává ze 3 kroků a byla provedena s uplatněním odlišných voleb.*

1.3. Krok 1 - uměle odchovaný versus volně žijící losos

Níže jsou shrnuty hlavní argumenty pro systém a proti systému, který by upřednostnil ukončení vyrovnávacího vypouštění lososa a nasměroval zdroje do zlepšení stanovišť volně žijících populací ve prospěch systému s převahou volně žijících populací.

	Negativní dopad	Pozitivní dopad
Na životní prostředí		<ul style="list-style-type: none"> * Nižší riziko genetického znečištění a konkurence ze strany uměle odchovaného lososa * Finanční zdroje ke zlepšení kapacity řek k produkci přirozené populace lososa * Více volně žijících populací lososa a odolnější populace žijící v řekách * Možné zlepšení i pro jiné migrující druhy
Na hospodářství	<ul style="list-style-type: none"> * Riziko ztráty rybolovných práv u rybolovu, který se soustředí především na uměle odchovaného lososa * Riziko snížení celkového počtu ryb (uměle odchovaných + volně žijících) k odlovu 	<ul style="list-style-type: none"> * Větší počet volně žijícího lososa k odlovu, jak v moři, tak i v řekách * Možné posílení cestovního ruchu podél řek

Na společnost	* Riziko úbytku pracovních míst a ztráty know-how v chovných zařízeních	
----------------------	---	--

Tabulka 2: Hlavní argumenty pro systém a proti systému, který by upřednostnil ukončení vyrovnávacího vypouštění lososa a nasměroval zdroje do zlepšení stanovišť volně žijících populací ve prospěch systému s převahou volně žijících populací

1.4. Krok 2 – volba systému kontroly odlovu

Níže jsou shrnuty hlavní dopady odlišných systémů TAC kontroly odlovu na životní prostředí, společnost, řízení a hospodářství.

	Souhrnný TAC	TAC pro oblast moře	TAC pro oblast volného moře
Dopad na řízení	* Členskými státy obtížné kontrolovat * Na úrovni EU obtížné prosazovat	* Členskými státy možné kontrolovat * Na úrovni EU možné prosazovat	* TAC řeší pouze rozdělení kvót rybolovu smíšených populací na volném moři mezi členské státy * Beze změn kontrolního systému není možné kontrolovat členskými státy
Dopad na životní prostředí	* TAC vhodný pro regulaci celkové míry úmrtnosti ryb způsobené rybolovem	* TAC vhodný pro regulaci míry úmrtnosti ryb způsobené rybolovem v moři * Odpovědnost členských států za zajištění ochrany populací lososa volně žijících v řekách * Pobídka pro členské státy k obnově řek a opětovnému obnovení říčního a pobřežního rybolovu lososa	* TAC vhodný k omezení rybolovu smíšených populací na volném moři, ale nikoliv k regulaci celkové míry úmrtnosti ryb způsobené rybolovem * Odpovědnost členských států za zajištění ochrany populací lososa volně žijících v řekách * Pobídka pro členské státy k obnově řek a opětovnému obnovení říčního a pobřežního rybolovu lososa
Dopad na hospodářství	* Celkové snížení rybolovných práv pro členské státy, kde je častý říční a/nebo rekreační rybolov	* Žádný limit EU na úlovky z řek, což je výhodné pro členské státy s produktivními řekami	* Zvýšení rybolovných práv pro členské státy s produktivními řekami a vysokým podílem pobřežního, říčního a rekreačního rybolovu
Dopad na společnost	* TAC vhodný k rozdělení všech	* TAC vhodný k regulaci rozdělení mořských	* Velká odpovědnost členských států za zajištění

úlovků mezi členské státy	úlovků mezi členské státy	spravedlivého rozdělení rybolovných práv
* Posílení důvěry mezi různými skupinami uživatelů	* Velká odpovědnost členských států za zajištění spravedlivého rozdělení rybolovných práv	

Tabulka 3: Shrnutí dopadů u tří různých systémů TAC kontroly odlovu

1.5. Krok 3 — volba opatření politiky

Nebylo možné zde uvést popis pravděpodobných dopadů všech analyzovaných opatření politiky, ale shrnutí pravděpodobného dopadu opatření v určitých klíčových oblastech naleznete v tabulce 4 uvedené níže.

2. SROVNÁNÍ MOŽNOSTÍ

Tabulka 4 pro určité klíčové oblasti shrnuje a srovnává možné budoucí dopady opatření politiky a volby, které byly analyzovány v krocích 1, 2 a 3. Je zde obsažen i závěr srovnání.

Klíčové oblasti	Dopad na hospodářství a společnost - komerční mořský rybolov	Dopad na hospodářství a společnost - rekreační a říční rybolov	Dopad na životní prostředí - vliv na populace	Správní dopad na členské státy	Podpora ze strany zúčastněných stran a Regionálního poradního výboru pro Baltské moře	Vědecká podpora / podpora ze strany Vědeckotechnického a hospodářského výboru pro rybnářství	Úroveň, na které se přijímají rozhodnutí	Závěry
Opatření politiky a alternativní řešení								
Krok 1 = volba populace ryb, na kterou je třeba se zaměřit								
Populace zahrnující především uměle odchované lososy	+/-	+/-	-	+/-	+/-	-	EU/ ČS	Vyřazeno
Populace zahrnující především volně žijící lososy	+/-	+	+	+	+/-	+	EU/ ČS	Zvoleno
Krok 2 - volba systému kontroly odlovu								
Souhrnný TAC	+	-	+	-	+/-	-	EU	Vyřazeno
TAC pro oblast moře	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+	EU	Zvoleno

TAC pro oblast volného moře		+/-	+	-	-	+/-	+/-	EU	Vyřazeno
Krok 3 – volba dodatečných opatření politiky									
Technická opatření	Stanovit období hájení na volném moři	+/-	+/-	+	+/-	+	+	EU	Zvoleno
	Období hájení u pobřeží a v řekách	+/-	+/-	+	-	+	+	EU/ČS	Zvoleno
	Dodržovat minimální velikost při vykládce	+/-	+/-	+	+/-	+	+	EU	Zvoleno
	Stanovit minimální velikost háčku	-	+/-	+	-	-	+/-	EU	Vyřazeno
	Uzavřené oblasti u pobřeží a v řekách	+/-	+/-	+	-	+	+	EU/ČS	Zvoleno
Dodatečná opatření kontroly odlovu	2 oblasti TAC pro mořské nebo souhrnné úlovky	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+/-	EU	Zvoleno
	1 oblast TAC pro mořské nebo souhrnné úlovky	+/-	+/-	+/-	-	+/-	+/-	EU	Vyřazeno
	Pravidla kontroly odlovu	+	+	+	+	+	+	EU	Zvoleno
	Režim intenzity pro dlouhé lovné šňůry	-	+/-	+	-	-	+/-	EU	Vyřazeno
Referenční cíle pro zachování	Diferencované cíle produkce strdlic	+/-	+/-	+	+	+	+	EU	Zvoleno
	Jeden cíl produkce strdlic	+/-	+/-	-	+/-	+/-	-	EU	Vyřazeno
	Cíl pro počet vrácených jikrnáčů a mličňáků	-	+	+	+/-	+/-	+	ČS	Dobrovolné

Ochrana genetické rozmanitosti volně žijících populací lososa	Doporučení k postupům vysazování	+/-	+/-	-	+	+/-	+	EU	Zvoleno
	Program nastřihávání ploutví	+	+/-	+/-	-	+/-	-	ČS	Dobrovolné
	Identifikace konečných oblastí rybolovu	+	+/-	+/-	-	+/-	-	ČS	Dobrovolné
Program přímého vysazování	S prostředky z Evropského rybářského fondu	+	+	+	+/-	+	+	EU/ ČS	Zvoleno
Plány provádění	Jako součást rámcové směrnice o vodě	+/-	+/-	+	+	+/-	+	ČS	Dobrovolné
Kontrola	Produkce	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	EU	Zvoleno
	Úlovků	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	EU	Zvoleno
Výzkum		+/-	+/-	+	+/-	+	+	ČS	Dobrovolné

Tabulka 4: Pravděpodobný dopad různých opatření politiky a alternativních řešení analyzovaných v krocích 1, 2 a 3 pro určité klíčové oblasti se závěry

+/- = žádný dopad / žádná změna / částečná podpora; + = pozitivní dopad / podpora; - = negativní dopad / žádná podpora; ČS – členské státy

Upřednostňovaná možnost obsahuje zvolená opatření politiky z tabulky 4 a přinesla by ve srovnání se současným řízením přidanou hodnotu v oblasti řízení druhu, neboť se zabývá všemi otázkami identifikovanými v rámci oblasti působení iniciativy. Je však nezbytné si uvědomit, že úspěšného řízení druhu nelze dosáhnout výlučně prostřednictvím této iniciativy, jelikož se spoléhá i na zdárné provádění směrnic pro oblast životního prostředí a dalších právních rámců s dopadem na daný druh.

SLEDOVÁNÍ A HODNOCENÍ

Každý víceletý plán musí být vybaven prostředky k zajištění provádění kogentních podmínek a naplnění cílů. Hlavní ukazatele pro posouzení naplnění cílů víceletého plánu pro populace lososa žijící v Baltském moři jsou následující:

- rozvoj vnitrostátního rybolovu,
- produkce mladých lososů, strdlíc a odhadovaná kapacita produkce strdlíc,
- genetické složení populací,
- zavedená rybolovná opatření,

- e) stanovené cíle,
- f) činnosti vysazování a přímého vysazování lososa,
- g) národní kontrolní akční plány.

Členské státy by měly sledovat ukazatele pravidelně každých šest let s cílem zjistit nedostatky ve fungování plánu. Zprávy členských států budou hodnoceny Vědeckotechnickým a hospodářským výborem pro rybolov(VTHVR) a v případě, že vědecké doporučení podané VTHVR nebo Mezinárodním výborem pro výzkum moří naznačí, že plán nedosahuje svých cílů, generální ředitelství pro námořní záležitosti a rybolov může zahájit přezkum.